

Inserati se sprejemajo in velja trislopeska vrsta:

8 vr., če se tiska 1krat.

12 " " " " 2 " "

16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto 10 gl. -- kr.
za pol leta 5 " -- "
za četrt leta 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto 8 gl. 40 kr.
za pol leta 4 " 20 "
za četrt leta 2 " 10 "

V Ljubljani na oom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Medijatovi hiši št. 15.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in sobota.

Mršavi notranji položaj.

Taaffejeva vlada postaja čedalje bolj nemogoča. Iz početka smo mislili, da ima Taaffe res kaj enerzijske, posebno, ko se je javno izrazil, da Slovanov ne bo pustil na steno pritiskati. Pa čedalje bolj so ga centralisti v svoje mreže vjeli, ter ga tako ostrašili, da si ne upa narediti nobenega koraka naprej. Zdaj je vendar že dovolj časa na krmilu, pa niti z jednim dejanjem še ni pokazal, da hoče Slovanom ravnopravnost zagotoviti. Ni tedaj nič čudnega, da je med poslanci desnice velika nezadovoljnost, in da je nekterim že žal, da so Taaffeja do zdaj podpirali. Česki listi se menijo že o tem, da bodo česki poslanci zopet zbornico zapustili. Čeravno bi bilo to sitno za vladu, ter bi jo primoralo k odstopu, vendar Čehom drugače ne kaže, in naša želja bi bila, da bi se jim še slovenski poslanci pridružili. Mnogi mislijo, da bi potem nastopila nova ustavoverno-centralistična doba z novim, pomnoženim pritiskom. Naša reč pa je toliko napredovala, da se mi tega slučaja nič ne bojimo. Večina prebivalstva je na strani desnice, in za to že, če ne že iz drugih mnogoštevilnih vzrokov je nemško-liberalna vlada pri nas nemogoča postala. Kaj liberalce po konci drži? Njih predrzno judovsko časnikaštvo, ki bi se ga Taaffe lahko z enim mahljem znebil, ko bi le hotel. Za tem časnikaštvom stoji nekaj meščanstva, ki je po brezverstvu in pokvarjenih šegah vse podlo postalo in svoje bomo duševno življenje hrani z odpadki zgoraj imenovanih časnikov, nič ko stokrat premlete fraze in bahasti izreki o kulturi in vednosti, katerih lastnosti ravno tem

ljudem v obilni meri manjka. Zdravo jedro narodov, tako nemškega, kakor slovanskih plemen, pa je zastopano po poslancih, ki sedé na desnici. Takozvana ustavoverna stranka ima svoje najmočnejše korenike na Českem, Moravskem, tedaj v deželah, ki so ali še zdaj večinoma slovanske, ali pa so to nekdaj bile. Tedaj se ta ustavoverna stranka največ izrenegatov rekrutira, in celaj stranki se prileže epiteton nemškutarska stranka. — Nemška stranka to ni, kajti ravno čisto in prvotno nemške dežele, kakor Tirolska, gorenja Avstrija, Solnograd so zastopane večinoma po poslancih, ki sedé na desnici, tedaj na naši strani, in ki o zatiranju Slovanov nič vedeti nečejo. Samo v sebi ta renegatska stranka nima zaslonbe; kar jo po konci drži, in jej nekoliko posojene luči daje, to je solnce Bismark in njegova nova Nemčija, ki se steza s svojimi dolgimi rokami tudi čez Avstrijo, ter hoče njej nekaj varuh in gospodar biti. Le dokler je pruska Nemčija na vrhuncu svoje slave in prevzetnosti, tako dolgo bomo čutili tudi nemškutarski pritisk v Avstriji; ta pritisk tedaj ni zasluga ali nasledek moči naših ustavovercev, ker brez tega nemškega solca takoj padejo v svoj nič. Ni tedaj razloga, zakaj bi se stranke toliko bali, ki je sama na sebi slaba in ničeva. Njena močnost je navezana na zvezdo pruske države, in kdaj se bo ta zvezda vtrnila, to je vprašanje zunanje politike.

Če so pa ustavoverci le planet, ki ima izposojeno luč, čemu bi se te stranke bali zastopniki samostojnih avstrijskih narodov, ki imajo svojo luč, namreč vsak svoj jezik, svojo literaturo, svoj značaj, svojo naravo? Nemški

narod ne bo poginil, pa njegova slava zna na kakem bojišču vsahnuti, in potem bodo obledeli in otemneli tudi oni renegati in nemškutarji, ki se zdaj svetijo po žarkih nemškega solca. Tačas bodo avstrijski narodi zopet svoj naravni značaj nazaj dobili, tačas bodo sami sebi prepuščeni, in tačas se bo vsakemu smešno zdelo, zakaj bi se kateri narod moral siloma ponemčiti, ali zakaj bi moral kateri narod prednost pred drugimi imeti. Čas naše rešitve je tedaj odvisen od zunanje politike, ali če se hočemo jasneje izraziti, od pričetka in izida nemško-ruske vojske, za katero se delajo že priprave.

To je pa gotovo, da ta čas ni več daleč, in zato bi bilo prav abotno, ko bi se mi teh „ustavovercev“ bali. Mi moramo energično naše pravice zahtevati, tudi potem, ko bi s tem Taaffeju nadaljno vladanje nemogoče storili. Ako bi prav kaka ustavoverna vlada za tej prišla (česar pa mi ne verujemo), dolgo vendar ne bo mogla na krmilu ostati, ker bo naša opozicija od dne do dne naraščala.

Kaj pa imamo zdaj od te vlade, ki jo naši poslanci tako podpirajo? Ali ne dela nemškutarsko-centralistična mašina, kakor prej? Ali se nam je kaj dovolilo, ali kaj zdatnega obljubilo? Nič od tega, nasprotno še časniki, o kojih se vé, da so vladni, pišejo tako grdo o Slovanih in njih težnje tako smešijo, kakor bi bila še doba Giskra-Herbstova v najlepšem cvetu.

Morda bi mi več dosegli, ko bi se neposredno z ustavoverci v dogovore spustili, saj to, kar sta Hrbst in Etienne v Emmersdorfu Riegerju obljubila, presega daleč to, kar na pr. mi Slovenci za prvi hip zahtevamo.

Petelinov Janez.

Povestnica iz ne še preteklih časov.

I. Skaza.

(Dalje.)

K tej dogodbi treba nekoliko pojasniti.

Petelin je bil svojega sina poslal v šolo po nasvetu gosp. župnika, ker je bil prebrisane glave. „Starejši bo prevzel za mano posestvo, mlajši naj pa gre študirat, da bomo imeli duhovna v hiši“ — je rekla mati, oče pa je pristavil: „Kjer je več otrok, gre najlepše posestvo na kant, če mora vsem izplačati se dota.“

Tako je Janez prišel v šolo in tudi dobro študiral. Z doma so ga zakladali z vsem, morda še preobilno, ker čim više je prišel v šoli, tem slabša so bila njegova spričevala, tem več je pa tudi denarja potreboval. Razen tega je postajal čedalje bolj gosposki, o počitnicah je bil domá najrajši sam in prebiral knjige, katerih je celo skladovnico seboj prinesel. Kake so bile, domá ni mogel nobeden vedeti, ker so bile nemške, pa jih je tudi še skrival. Vendar jih je bila mati enkrat nekoliko dobila in nesla pokazat gospodu župniku. Ta se jih je močno ustrašil in rekel, da

bo že govoril z Janezem zavoljo njih. To se je zgodilo, a nasledek je bil ta, da je Janez mater svojo ozmerjal, zakaj da nosi njegove knjige kazat gospodu župniku, ki jih še ne razumi ne in tudi ni njegov policaj. Oče Petelin tega ni zvedel, ker mu je mati prikrivala, in odslej je Janez hodil v gozd brat svoje knjige.

„Kje jih je dobival?“ — bo morda kdo prašal.

Nekaj jih je kupoval, več pa dobival jih na posodo pri baronu. Ta baron je bil čuden mož, nekteri so rekli, da je prismojen — zato, ker je govoril včasih reči, ki niso šle nikomur v glavo. Prišel je bil z nemškega, od kod, ni nihče prašal, ker je bil bogat. Tega barona sin je bil sošolec našega Janeza, a Janez je bil bistrejše glave, zato mu je večkrat pomagal. Tako je prišel v hišo barona, kteremu je bil čvrsti in bistri kmetiški sin všeč. Naš Janez je pa tudi bolj obračunal se, ko je bil v baronovi hiši domač.

V to hišo pa je zahajalo še več drugih ljudi, ki so mu pravili, da taka glava kakor je on, ne sme postati duhoven, bi bilo škoda zanj. Rajši naj postane kaj družega. Janez

je bil po branji nemških romanov in drugih knjig že tako pol na njihovi strani, zato je rekel enkrat:

„Jaz bi že šel kam drugam, za duhovna tako nimam nič veselja. Ali starši mi ne bodo dali krajcarja več, ako ne grem v semenišče.“

„Temu se lahko pomaga“ — je rekel baron — „moj sin gre na Dunaj, vi mu bote pomagali pri učenju, za to vam (bom jaz pošiljal vsak mesec 10 gld.“

„Mi bomo pa skladali skup, da bote dobili vsak mesec še po 30 gld.“ — se oglašijo drugi.

Tako je bil naš Janez vjet — posebno pa še, ker ga je zadelo okó mlade gospice, katero je tam že večkrat videl, a le plašno govoril z njo. Te gospice oče je bil uradnik in ta njegova hči ni bila edina, marveč pred njo in za njo jih je bilo še nekaj, sina pa nobenega.

Znanstvo med Janezem in Pavlino, hčerjo tega uradnika, se je tako pričelo in tudi profesorji so zvedeli o njem. Izmed teh je en, kteremu je bilo žal za bistrega mladenca, poklical ga k sebi ter ga svaril, naj popusti to

Taaffe nam še nič ni dal, in tudi nič konkretnega obljubil; zatorej odpade vsak pravi uzrok, zakaj bi ravno naši poslanci morali ministrom v žrjavico po kostanj hoditi, ministri pa jih potem zasmehovali, ustavovercem pa roke stiskali.

Večino imeti, pa ničesar doseči, in nobene besede imeti, ustavoverno komando še vedno prenašati, in vendar odgovornost za vladanje na se jemati, — to ne gre skup, to ne more tako ostati. Boljše je, da smo v manjšini in opoziciji, kot tako stanje, da bi se kot večina pretepavati dali. Nam se vidi, da prijateljstvo med vlado in desnico državnega zbora ne bo dolgo več trpelo.

Petindvajsetletnica ruskega carja.

Prošli torek je preteklo 25 let, odkar je ruski car nastopil vladno. Takrat so bili za Rusijo in slovanstvo jako kritični časi. Največji evropski sili Francija in Anglija ste pritiskali na Krimu na slovansko Rusijo, ki je bila poslala leto poprej svoje vojne čete na boj zoper barbarsko Turčijo. Vsa zapadna Evropa se je takrat potegovala za zamostojnost Turčije, kateri je grozila Rusija. Razun zgoraj omenjenih velesil so se proti Rusom bojevali Turki in Piemontezci, Prusija, prej najboljša prijateljica Rusije, je že omahovala, na katero stran bi se nagnila in Avstrija, katero so 1849 leta otele ruske čete pogina, je podpirala, če tudi ne aktivno, pa diplomatično ruske sovražnike. V tako težavnem času je car Aleksander po smrti svojega očeta nastopil vladno slovanske Rusije. On je prevedel, da Rusiji grozi še večja nevarnost, ker je bila zapuščena od vseh prijateljev, če nadaljuje začeto vojno. Zato je skušal kolikor mogoče hitro skleniti mir, pod kolikor mogoče častnimi pogoji. Tako se je na pariškem kongresu naredil mir po hudi vojni, ki je sicer neugoden za Rusijo in slovanstvo, a pri teh razmerah ni bilo mogoče ugodnejšega doseči.

Car Aleksander je vedel, da, če hoče država biti silna na zunaj, mora biti dobro vrejena v notranjem. Zato je vso svojo skrb porabil, da carstvo v notranjem reformira. Pred vsem je hotel odpraviti suženstvo, in z vso marljivostjo se je lotil tega dela. Šest let po njegovem nastopu je 2. marca s posebnim ukazom bilo v Rusiji odpravljeno suženstvo ali tlačanstvo. Nad 20 milijonov kmetov, ki so bili

prej odvisni od pomeščikov (ruskih plemenitšev), je postalo svobodnim državljanom. Ves omikan svet je odobroval to velikodušno in blago delo carja Aleksandra. Najvažnejše je pa, da Aleksander tega velikega dela ni storil prisiljen, kakor so se v mnogih evropskih državah vvajale reforme, a popolnoma iz svoje proste volje, le po svojem blagem in človekoljubnem nagibu. Pa tudi druge velike reforme je vpeljal v svojem velikem carstvu, tako je vpeljal porotne sodnije, zemstva, ki so podobni našim deželnim zborom, in časopisju dal večjo svobodo.

Dolžili so carja Aleksandra, da je preveč nemškega duha. Res je morda tujcem po svoji dobrosrčnosti malo preširoko vrata odpiral, posebno ker so dobro večkrat s hudim povračevali. On je po svoji blagosrčnosti in poštenosti sodil, da je vsak tako pošten, kakor on, in to je bila napaka njegove vlade. Če je tujstvo tudi malo preveč čislal, vendar tudi Slovanov ni pozabil. Od začetka svojega vladanja je vedno imel pred očmi, kako bi mogel osvoboditi Slovane in kristjane, zdihujoče pod turškim jarmom. Vse njegovo politično delovanje je imelo ta smoter pred seboj. Največji protivniki temu so pa bili Angleži in Francozi. Zato je car gojil prijateljstvo z Nemčijo in delal za njeno povzdigo, da s pomočjo Nemcev premaga svoje sovražnike. Morda so ravno te prijateljske razmere z Nemčijo bile vzrok, da je tudi v svojem carstvu preveč čislal nemški element. Res dosegel je svoj smoter, Nemčija je Francoze tako ponižala v 1870 letu, da niso več imeli odločilne besede v krogu evropskih držav, zraven pa največjega vruga Rusije Napoleona III. vrgli s prestola; in vse to s pomočjo Rusije.

Ko so se razmere v Evropi tako spremenile, je Rusija začela misliti na osvobodjenje balkanskega slovanstva in predruženje pariške pogodbe. Že 1871 l. se posreči ruski vladi doseči spremembo onih členov pariške pogodbe, ki so omejevali Rusiji pravico imeti vojno brodovje na Črnem morji. Leta 1875 pa izbruhne ustaja na Balkanu, katere posledica je bila rusko-turška vojna. Ruski car se ni mogel hitro odločiti, če iz svoje dobrosrčnosti za krvavo vojsko in skušal po mirnem diplomatičnem poti doseči izboljšanje stanja in svobode balkanskim Slovanom. Ker pa to ni šlo, je pa potegnil meč in 24. aprila 1877 Turčiji

napovedal vojno. Sam s svojo rodovino se je podal na bojišče z vojaki, delil vojne napore in težave. Kako se je vršila ta vojna, je bralcem vsem še dovolj v spominu, mi toraj ni treba omenjati. 2. marca, toraj dan nastopa vlade sedanjega carja, se je ta vojska, ki je prinesla svobodo balkanskim Slovanom, končala s sanšefanskim mirom. Res se je evropskim diplomatom pozneje posrečilo nekaj prikratiti, a je ta vojna velika pridobitev za slovanstvo, tem večja, ker je Turčija tako oslabela, da je njeni pogin le vprašanje časa. Tako je vladanje sedanjega ruskega carja bilo jako produktivno za Slovane, in ime Aleksander II. ostane z zlatimi črkami zapisano v zgodovini slovanstva in v zgodovini ruske države.

Mnogo britkih ur je moral car prežveti v tem času. 1863. leta so se Poljaki spunteli, deloma podštantani od zunaj, od koder se jim je obetala pomoč, deloma ker so jih ruski uradniki brez vednosti carjeve preveč zatirali. Če je tudi car kaj kriv tej stvari, mu bodi odpuščeno z ozirom na njegova velika dela v prid kristjanstvu in slovanstvu, kakor v imenu humanitete in človečnosti.

Najhuje ga je pa zadela nehvaležnost v Rusijo privadranih tujcev, ki so za hvaležnost, ki so jo Rusiji in njenemu vladarju dolžni, začeli ljudstvo šuntati proti vladi, nasledok česar so nihilistična rovanja in napadi na najblažnejšega vladarja, kar jih je Rusija imela. Tudi se ne smemo čuditi, da ruska vlada proti tem rovarjem, ki hočejo spodkopati državni in družbinski red, oestro postopa.

Pa povračilo za bridke ure bo carju velika svečanost, katero so mu napravili njegovi zvesti podložniki, in mnogoštevilne adrese, ki so mu došle k petindvajsetletnici od vseh delov obširne carevine. Nemški listi so poročali, da zavoljo žalostnih dogodb poslednjih dni, nobene svečanosti ne bo. Pa kakor zdaj potrjujejo brzogavi iz ruske stolice, je bila svečanost sijajna, in mnogoštevilno se je prebivalstvo iz vseh krajev ruske carevine je vdeležilo. Smemo reči, da sedanje izvanredno stanje Petrograd ni nič oviralo v svečanosti, da je še ljudstvo z večim navdušenjem počastilo svojega vladarja, ker je videlo, da ga sovražniki hočejo vničiti, a ga Bog tako čudovito varuje.

Najznamenitejša адреса je pa gotovo ona poljske deputacije, katero smo že bralcem „Slovenca“ objavili. Upamo, da je carjeva petin-

znanstvo, ki nikakor ne more biti pridno zá-nj, a Janez, oprt na blagovoljnost in obljubljenost mu podpora baronovo, se razbesedi s profesorjem, po tej zameri odrine domu očetu razložiti reč po svoje. A ta mu je dobro posvetil, peljal ga nazaj v mesto in morda bi se bila spletká še voljno poravnala, če bi ne bila družba pri baronu Janeza tako [podpihnila, da je prihodnje veličastnosti poln podál se hude jeze domú ter tam napravil to, s čemer se začne naša povest.

Po tem pojasnilu idimo naprej.

V pondeljek se peljeta gospod župnik in Petelin v mesto, da bi poskusila pri Janezu zadnje. Med potom je gospod župnik nevoljnega in razjarjenega očeta toliko pomiril, da je ta obljubil hladno govoriti z zapeljanim sinom. Tudi to je obljubil Petelin, da, če že sin noče postati duhoven, naj bo pa kaj drugega, kajti ni slabšega na svetu, ko slab duhoven. Svet potrebuje raznih stanov, v vsakem je človek lahko srečen in osrečuje druge, če spolnuje dolžnosti svojega stanu. Ako bi toraj Janez nikakor ne maral postati duhoven,

naj mu oče ne odreče vse podpore, naj ga ne pahne v nevarnosti spridenega svetá. Janez bi bil po vsem tem slab duhovnik, a utegnil bi postati dober zdravnik, profesor, uradnik. Odtrgati ga je le treba od te baronove družine, ki je, kakor jasno, ves um mladenčá zmešala, potem bo morda še vrnil se na pravo pot.

Oče Petelin je skonca kar strmil nad besedami župnikovimi; ko je pa slišal vse razloge, je podal se in prosil gospoda, naj gre on sam z njim k Janezu, da več opravita pri njem. Župnik to z veseljem obljubi.

Prideta do stanovanja Janezovega. Gospodar jima pa pové, da gospod Janez se je peljal včeraj z baronovimi na grajščino, od koder ga ne bo še brž nazaj. Naročil pa je, če bi oče ali kdo drug njegovih domačih prašal po njem, naj pové, da ga tu ni treba več iskati, ker če se bo pripeljal v mesto nazaj, bo bival pri baronovih, kamor je že tudi vso svojo robo spravil. Tam ga pa ni treba iskati, ker za baronovo hišo niso podkovani kmetiški podplati.

„Idiva, gospod župnik“ — črhne po tem pojasnilu Petelin. „To je zgubljen sin, naj gre kamorkoli, meni ne bo več mar zá-nj.“

Gospod župnik milo prikima, oba gresta in se peljeta domú.

„Kako je z Janezom?“ — prašajo mati in obe sestri, ko se voz pripelje pred hišo.

„Naj bo, kar koli, nam ne bodi več mar zá-nj. Saj vam je vsem znana povest o zgubljenem sinu.“

Vse tri sežejo po predpasnikih, beže v vežo in s treh kotov je slišati tužen jok. Še le gospodu župniku se posreči potolažiti jih toliko, da vtihnejo; saj še ni vse zgubljeno, najbrže bo Janez, zapazivši pogubljive mreže, izvil se z njih in skesan prišel domu; potem utegne še zmiraj kaj prida postati z njega.

Ženske so se pomirile vsaj nekoliko, ne pa oče Petelin. Tega je posebno grizlo to, da je večkrat od strani slišal, kako se je njegov sin spridil in bo zdaj postal najbrž luteranski fajmošter, ki se lahko ženi. Najprvi nasledok tega je bil, da se je, odpovedal županstvu, drug pa, da v hiši ni bilo pravoga veselja več.

dvajsetletnica začetek boljših razmer med Rusi in Poljaki. Blagi car se bo gotovo oziral na želje Poljakov izrečene v njih adresi, in na njih udanost ruskemu prestolu. Tako se nadjamo začetka drugega četrstoletja carjeve vlade, začetka novega plodovitega delovanja za blagor slovanstva, delovanja, ki se bo razvijalo na podlagi rusko-poljskega sporazumljenja. Car bo Poljake tem bolj čislal, ker so se mu ravno zdaj, ko mu drugi strežejo po življenji, približali njegovemu prestolu, in mu lojalno izrekli svojo udanost.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 8. marca.

Novi **hrvaški ban**, grof Pejačević, kakor znano, ogerski vladi prijazen, vendar ne kaže posebne animozitete nasproti narodni stranki. On hoče z njo naprej vladati, vendar povdarja, da je treba tesnejše zveze z Ogersko, o združenji s krajino pa nič ne omeni, dokaz, da se bo skušal v politiki Madjarom laskati. Nadalje obljubuje hitrejšo in cenejšo upravo, pa zboljšanje na gospodarskem polju. Zadnji dve točki njegovega programa se lepo bliščite, od besede do dejanja pa je včasih dolga pot.

Košut je pisal neko pismo, v katerem vabi nemadjarke Ogre na svojo stran in pravi, da razlika jezika ne loči narodov, in da so tudi ogerski Švabi in drugi dobri Ogri, ter da ljubijo ogersko domovino. Nam se zdi, da je posebno ne ljubijo, ker imajo preveč zatiranja trpeti. Madjari bi pač radi, ko bi Slovaki, Srbi, Nemci in Rumunci na Ogorskem pozabili na svojo narodnost, ter šli za Madjare v ogenj, da bi jih ti potem tem lože tlačili in zaničevali. Ogorski Slovani so pa raje bratom bratje, nego Madjarom pokorni in državljani druge vrste; v pravičnost Madjarov verovati so se že davno odvadili.

„Deutsche Zeitung“ je prinesla vest, da se centralistična poslanca Süß in Czedit pogajata z Jirečkom o sklicanju posebne konference českih in nemških poslancev v ta namen, da se doseže **porazumljenje** med Čehi in Nemci na Českem. Praška „Politik“ ne pričakuje nobenega uspeha od teh pogajanj, ker

z nemškimi Pemci o porazumljenji niti govoriti ni mogoče.

V Pragi je umrl 4. t. m. bivši vodja Mladočehov, **dr. Sladkovski**. Ta značajni mož se je rodil l. 1823 v Pragi. Leta 1848 se je vdeležil praške ustaje, in bil obsojen na smrt, ktere kaznen se mu je v dvajsetletno ječo spremenila. Ko je osem svojih najboljših let prebil v ječi, bil je pomiloščen. Vendar tudi potem ni nehal boriti se za pravice českega naroda. Kolikor trden in značajan pa je bil v narodnem oziru, tako omahljiv je bil v svojih verskih nazorih. Najprej se je pridružil liberalcem in pripomogel k razporu med česko narodno stranko, pozneje pa je pristopil k pravoslavni cerkvi. Vendar je zavolj njegovega rodoljublja in mučeništva njegov spomin časti vreden, in Praga ga bode slovesno spremlila na zadnji poti. Sladkovsky je bil značajan in energičen mož brez vsake sebičnosti, in pravi prijatelj svojega revnega naroda. Kar je zaslužil, je razdelil za dobre in narodne namene in umrl v popolni revščini.

Budgetni odsek bo svoje delo skoraj dovršil. Državni primanjkljaj znaša okoli 30 milijonov. Ali se bo ta deficit pokrili z novimi davki, ali z novim dolgom, se zdaj še ne vé.

V **državnem zboru** so se hudo prijeli zavoljo legaliziranja. Naši so za to, da se posilno legaliziranje odpravi, mnogi centralisti pa za to, da se ohrani dosedajna postava. Posebno grobo je naše napadal minister Stremayr, rekši, da o stvari nemajo nobenega pojma. To je zbudilo med desnico veliko nevoljo in začeli so sikati in vmes vpiti; centralisti pa so „bravo!“ klicali. Na to se vzdigne Čeh Vašaty, in začne Stremayru njegove grehe naštevati, da on, kakor prej pri šolstvu, tako tudi tukaj le nemško politiko dela, in nemške postave, kakor je posilno legaliziranje, na naša tla presaja, za avstrijske koristi pa da se ne zmeni. Poročevalec, konservativni dr. Fuchs pa je rekel: „Čemu imamo državni zbor, če ministri vse le po svoji glavi delajo, in legaliziranja nečejo odpraviti, kakor mi hočemo? Če hoče vlada poslance le za videz in igračo imeti, saj si lahko dober kup ljudi dobi, ki bodo na teh klopih sedeli in vladne predloge odobraval.“ Cela zbornica je bila razbur-

jena. Slednjič se je sklenilo, naj dotični odsek postavijo še enkrat prerešeta, in v petih dneh zopet o njej poročajo.

Vnanje države.

V **Petrogradu** so obesili tistega Mladeckega, krščenega juda, ki je na ruskega generala Melikova streljal. Pri vislicah so prijeli še tri ljudi, po videzu jude, ker jih je en kmet slišal govoriti: „Mislijo, da nas bodo s tem ostrašili, da nas ne bodo.“ Kakor se vidi, so judi največji podporniki nihilistične zarote, in Rusi so neumni, da ne spodé vsih judov iz dežele. Saj njim je le na tem ležeče, da bi dobili ustavo in ravnopravnost, da bi državno oblast ravno tako v svoje roke dobili, kakor jo imajo že po drugih deželah: na Francoskem vladata juda Gambetta in Ferry, na Angleškem vlada jud Disraeli, in v Avstriji? — bolje, da molčimo. Zakaj bi se še Rusija judom ne klanjala? To je jedro nihilizma.

Zmirom več se govori o zvezi med **Rusijo in Francijo**. Potreba take zveze je tem očitnejša, ker Nemčija svojo vojno vedno pomnožuje, in se ne vé, koga bo Bismark najprej napadel. Obžalujemo samo to, da je Avstrija v zvezi z Nemčijo, kakor pravijo, in da bomo morali mi za pruske grehe in prusko prevzetnost največ trpeti, če bo Nemčija tepena kar je zelo verjetno, ker se niti na svoje podložnike ne more popolnoma zanašati.

Severnonemški listi med njimi oficijezni zopet upijejo na Rusijo „N. A. Z.“ je prinesla dolgi članek v katerem pravi, da Rusija z utrjenjem meje z Nemčijo hoče rusko javno mnenje obrniti proti Nemčiji. Rusija le odlašajo svoje načrte proti Nemčiji, da se tudi Francozi za vojsko pripravijo. Veliko oroževanje v Franciji in Rusiji zo priprave za napad na kako državo. Tako piše nemški oficijezni list, posebno hudo pa napada ruskega vojnega ministra Miljutina, vodja protinemške politike na Ruskem. Ali ima ta glas kaj pomena še ne vemo. Morda Nemci že čutijo bližajočo nevarnost od Francozov in Rusov. Kaže se neka zveza med izjavo francoskega lista „Republique Française“, ktero smo zadnjikrat v Slovincu omenili, in izjavo tega Bismarkovega organa. — Znabiti pa nemški kancler hoče s tem le pritiskati na državni zbor, da mu bo rajši dovolil svoto za pomnoženje nem-

Mati in sestra so molile za spreobrnjenje brata, oče Petelin pa — ga je z jeze rajši poliček preveč pil.

II. Nova šola.

Za Petelinovim Janezom ne bomo hodili po vsih njegovih potih, rajši bomo počakali, da pride sam nazaj, ter mudili se v Brežki vasi.

V začetku te povesti smo že rekli, da je bila Brežka vas lahko za izgled vsem drugim. Mir je bil med vaščani, pretepa med fanti skoro nobenega, ker oče Petelin, edini krčmar v vasi, ni trpel, da bi se bil pri njem kdo preopil; čez mero nikomur ni dal kozarca, če mu je še toliko ponujal zá-nj. „Jaz imam krčmo za žejne in lačne ljudi, za presite in pijane pa ne“ — je bil njegov pregovor, kterege se je vedno strogo držal. V njegovi krčmi se toraj ni bilo lahko upijaniti, če je prišel kak pijanec v vas, prišel je od drugje in takega so pametni fantje in ljudje kmalu k miru spravili brez pretepa. Če se je pa že kaj burnejega zgodilo, je gospod župnik na prižnici rekel resno besedo, ki je dolgo dolgo veljala.

Po vsem tem so se ljudje brigali bolj za delo ko za vse drugo in zato je bila vas tudi premožna. Vsacega bi bilo sram, če bi se bil

v njegovi hiši kdaj prikazal brič, vsak je svoj davek o pravem času odraštoval.

Ob nedeljah in praznikih po krščanskem nauku so se shajali možje pod košato lipo ob končišči županove hiše, če je bilo vreme lepo; ob neugodnem vremenu pa so šli tudi k Petelinu. Večidel sta prihajala med nje pozneje tudi gospoda župnik in kaplan, in pogovor je bil živahen in podučen, pa tudi kratkočasen, kakor je naneslo. Časnikov še ni bilo slovenskih, le „Novice“ so učile kmeta in te je zbranim ljudem bral gospod župnik ali pa jim tudi z nemških listov pravil kaj, kar jim je bilo na korist. Tako Brežani niso bili zadnja vas, in če so potrebovali kakega dobrega sveta, dobili so ga od gospoda župnika ali kaplana in ni bilo treba letati drugam za drag denar po slab svet.

„Kaj pa s šolo?“ — bo morda kdo vprašal.

Da, tudi ta ni bila pozabljena. Pač ni bilo še velikanskega šolskega poslopja, tudi učitelja ne, ker organist ni bil za podučevanje otrok; vendar je bila v farovžu pri tleh zračna soba, tje so hodili otroci in gospoda sta jih podučevala v branji, pisanji, krščanskem nauku, računanji, cepljenji drevja in še v marsičem, kar je kmetu potrebno. Zato pač nista

dobivala nikakoršne plače, a otroci so se kaj učili in hodili radi v šolo, ker sta gospoda znala ravnati z njimi. Najboljši dokaz lepega uspeha te šole je bil ta, da je skoro vse mlajše v vasi znalo brati, za silo pisati in dobro računati ter še marsikaj drugega.

Kar pride ukaz od gospóske, da si morajo zidati šolo in najeti učitelja. To so bili burni dnevi v Brežki vasi!

„Saj imamo boljšo šolo ko drugod in tako cenó, kakor nikjer. Naši otroci se nauče že toliko, da domá lahko živé, ven pa nobeden ne gre, in če gre, naj se pa drugje uči. Tako dobrega učitelja, kakor sta naša duhovna gospoda, ne moremo dobiti, pa tudi se ne vé, če bo srenja strpela zidanje nove šole in davek za učitelja.“

Tako so se rotili ljudje in prišlo bi bilo morda do velikega upora, ker je bil Petelin enakih misli. A gospod župnik je prišel z oljko miru med-nje in razburjene duhove tako pomiril, da so se podali in zidali ob cerkvi lepo šolsko poslopje, ker so bili že toliko ponosni ná-se, da kake pokveke ne bi bili trpeli pri tako lepi cerkvi in farovžu.

(Dalje prih.)

ške vojske — Pruski vojni minister je pa v državnem zboru odločno trdil, da nova vojaška postava ni narejena zavoljo kake bližnje vojne.

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja, 8. marca.

Cesarjevič Rudolf se je včeraj v Bruselju zaročil s Stefanijo, hčerjo belgijskega kralja. Za arelsko železnico glasujejo neki tudi Poljaki.

Domače novice.

V Ljubljani, 9. marca.

(Ljubljanski „Tagblatt“) si v soboto zopet privoščijo „Slovenca“ po znani svoji navadi s tem, da pravdo našo z g. Simo čisto napak poroča, nego se je vršila; zato smo mi prisiljeni poslati mu popravek, tukaj pa obširneje popisati dogodbo pred c. k. okrajnim sodnikom g. Čučkom, da bo svet vedel, kako zna „Tagblatt“ pačiti resnico.

Mi smo v svojem 12. letošnjem listu poročali, kako je gosp. Sima pisal gosp. učitelju P. v Borovnico, ker mu je ta poslal „Schulzeitung“ nazaj. Takrat nam je bil znan le zadržaj „dopisnice“, besede pa še ne, kakor vidijo naši bralci v 25. št. našega lista kjer je „dopisnica“ po besedah natisnena — gotovo ne po volji g. Sime, ki se je tega še pred sodnijo branil, pa mu ni nič pomagalo. — Na prvo notico našo nam je poslal Sima nekak popravek, ktere pa zato nismo hoteli natisniti ker so bile besede nedostojne in smo mi vedeli o „dopisnici“ Simini, toraj nismo mogli samega sebe na laž staviti. Zdaj je gospod Sima tožil in v velikanskem spisu hvalil svoje zasluge ter zabavljal slovenskim listom, pa zahteval od sodnije, naj kaznuje našega odgovornega vrednika ter ukaže mu natisniti njegov „popravek“ kakor ga je on spisal. V tožbi je omenil tudi svoje „dopisnice“, pa vse drugače kakor je, in hotel dokazati, da je to bila le administracija „Schulz.“ zadevajoča reč, v kateri se prosi le za pojasnenje, nikakor pa nežuga učitelju P.

Ali kako je ostrmel Sima, ko priča J. Aléšovec izroči sodniji prepis Simine „dopisnice“ s ponudbo, da dopisnico samo bo tudi dobil, ako Sima prepisa noče spoznati za pravega. Še bolj mu je pa srce vpadlo, ko mu je g. Aléšovec v obraz povedal, da besede „damit darüber berichtet werden kann“ niso nikakor bile tako nedolžne, kakor jih skuša Sima razložiti, ker on, priča, si upa dokazati, da Sima ni ostal samo pri pisanju, ampak je res šolskemu nadzorniku Wisiaku naznanil to predrznost P.-ovo ter zahteval od njega, naj učitelja P. dobro prime. Ali gosp. W. je zmernejši od Sime, on je rekel, da ga vse to nič ne briga. „Ali po vsem tem — je rekel priča — konec Simine „dopisnice“ ni bilo žuganje ker je to žuganje, Sima še celó izvršiti skušal?“

Po vsem tem je Sima omolknil, o spremembi po njem sestavljenega „popravka“ ni bilo več govorjenja. Našemu vredniku, dobremu možu kakor so sploh Slovani, se je „tožnik“ že smilil, zato je rekel, da je pripravljen ono notico popraviti le toliko, kar se besedi „höhern Orts“ tiče, ker teh ni v „dopisnici“, čeravno se je Sima obrnil „höhern Orts“, namreč do P.-ovega nadzornika; ta popravek pa sprejme le, če se tiska tudi Simina „dopisnica“, ktero si potem lahko vsak razloži kakor hoče. Sima spoznavši, da je njegova tožba tako zgubljena, če se obravnava preloži in priče zaslišijo, je dovolil v to, naš vrednik je narekoval popravek, kakor je bil natisnjen v 25. listu našem,

in ta je bil nam prav po volji, ker je iz „dopisnice“ razvidno, kacega pomena je. Glasi se namreč:

Laibach am 17/1 1880.

P. T.

Die Expedition unseres Organs überreichte mir soeben ein aus Franzdorf zurückgelangtes Exemplar der „Laib. Schulztg.“ Da ich nun vermüthe, dass das Blatt von Ihnen rückgeleitet wurde, so wende ich mich zunächst an Sie mit dem Ersuchen, entweder mir oder Herrn Wisiak mitzutheilen, ob in der That Sie die besagte Zeitschrift retournirten und warum solches geschah? damit darüber berichtet werden kann.

Achtungsvoll

S.

Potem je moral Sima odstopiti od tožbe, naš vrednik pa je bil za nekrivega spoznan po sodniji.

Tako je bila reč, to je dokazano po sodnijskem zapisniku. Mi bi bili vso reč pri miru pustili, aliker je „Tagblatt“ napadel nas, morali smo jo priobčiti nadrobneje, da odkrijemo hudobijo onega lista, in še huje karakteriziramo učitelja a la Sima, ki je nekda bil pridren dopisnik „Novicam“, zdaj pa misli, da na ministerskem stolu za uk sedi še vedno Stremajer.

Njegove „dopisnice“ si pa mi ne moremo razložiti drugače, ko da so besede „oder Herrn Wisiak“ (šolskemu nadzorniku učitelja P. v Borovnici, ki pa nima pri administraciji „Schulzeitung“ nič opraviti) in pa konec „damit darüber berichtet werden kann“ — poskušeno strahovanje in še več, celó poskušeno posilstvo (Versuch der Erpressung) posebno v zvezi s tem, kar je Sima od gosp. W. pozneje še z besedami zahteval in pred sodnijo ne tajil. Zato zdaj mi tu javno zahtevamo od državnega pravdnika, da si ogleda ono „Korespondenzkarto“ in če se mu tako početje c. k. šolskega nadzornika nevarno zdi za javno varnost, ravna s Simo po paragrafih postave. — Sicer mubomo pa mi postregli še z nekim pismom brž koga v roke dobimo, kar se bo kmalo zgodilo.

„Tagblatt“ pa obžalujemo, da se je zopet enkrat na limance vsedel za slabo reč, če ni nalašč preobračal resnice.

(Konkurs banke „Slovenije“) je na oporekanje likvidacijskega odbora na Dunaji za neveljavnega spoznan, kakor slišimo.

(„Sokolova“ akademija) v nedeljo v ljubljanskem gledišči je bila sijajna v vsakem obziru in dosegla svoj namen, ker je bilo gledišče

natlačeno polno, kakor letos menda še nikdar. To kaže, kje je večina mesta, kje narod. — Pričela se je akademija z ouverturo slovenskih pesem, ktero je glediščna godba s pohvalo izvršila. Po tem je moški zbor čitalnični pel dva zbora s takim vspehom, da burne pohvale kar ni hotelo konec biti; drugi, v katerem se je posebno g. Medena glas močno in lepo razlegal po gledišči, se je moral celó ponavljati. Vrlo so se skazali „Sokol“ s produkcijami na mizi in na drogu. To so čili fantje, nektore reči so bile kar strmenja vredne. Naj lepši dokaz, da „Sokol“ ni samo na papirji, ampak res telovadno društvo. Se vé, da je skoro vsak dobil za svojo produkcijo od občinstva burno pohvalo, ki jo je tudi zaslužil; ko pa je zagrinjalo padlo, je bil zopet živahen plosk. — Končala se je predstava z igro „Igralka“. Dasi ravno so naši diletanti svoje naloge z vso pohvalo izvršili, vendar ni imela pravega vspeha, ker je našim razmeram tuja. Največ pripoznanja sta si pridobila gospa Valentova in gosp. Kajzelj. — Vendar se mora pripoznati, da je bila „akademija“ v obče sijajna, lahko se ponašajo ž njo vsi, ki so sodelovali. Občinstvo jim je gotovo hvaležno, kakor jim bodo strdajoči, katerim so lep znesek naklonili.

Eksekutivne dražbe.

13. sušca. Matej Mesojedec (1) iz Brubane vasi (1244) v Laščah; Janez Krnec (1) iz Male Loke (1815) v Ribnici; Franc Zalokar (1) iz Studenca (600) v Krbkem; Janez Metelko (1) iz Vrha (1289) v Krškem; Marija Gries (1) iz Pi-jave gorice (644) v Ljubljani; Janez Vodnik (1) iz Zaloga (2000) v Ljubljani; Jože Mavec (1) iz Golega (1038) v Ljubljani; Jernej Mlakar (1) iz Babnega polja (900) v Ložu; Janez Kržič (1) iz Igove vasi (2170) v Ložu;

15. sušca. Janez Hafner (1) v Ljubljani; Leopoldina Larcuzzi (1) v Ljubljani (2847).

Umrli so:

25. sveč. Ana Elsner, trafikanta otrok, 3 1/2 l.;

26. sveč. Urša Bogolin, dekla, 63 l., za pljučnim vnetjem; Roza Mar, šivilja, 30 l., za mrzlico;

27. sveč. Marija Gliha, 78 l., za slabostjo; Marzja Andolšek, gostačka, 36 l.,

28. sveč. Marija Pavlin, vdova, 68 l., za pljučnico;

29. sveč. Lojza Hladnik, šivilja, 19 l., za prehlajenjem; Andrej Pajsar, delavec, 50 l., za rakom v želodcu; Janez Ličar, delavec, 70 l., za slabostjo; Matija Dolinar, delavec, 70 l., za slabostjo; Matija Dolinar, delavec 70 l., za vodenico.

Odprtje kupčije.

P. n. občinstvu ljubljanskemu in unajnemu naznanjam, da sem odprl

ново štacuno

za sukno, platno in drugo oblačilno blago

z vsem dobro preskrbljeno.

Priporočam se tedaj, da bi me p. n. občinstvo z obilnimi naročili in pogostim obiskanjem počastilo; jaz se bom potrudil, da bom kupovalcem z dobrim blagom in cenó postregel.

Kdor želi izgledkov (muštrov) od kacega blaga, mu jih takoj pošljem; tudi oskrbim naročila na unanje kraje.

S spoštovanjem

Anton Schuster

v Ljubljani, špitalske ulice šte. 7.

(3)